

Marmorbystene i Aulaen



Universitetets aula

UiO • Universitetet i Oslo



NIELS TRESCHOW
Side 4



NICOLAI WERGELAND
Side 6



HERMAN WEDEL JARLSBERG
Side 8



ANTON MARTIN SCHWEIGAARD
Side 10



GEORG SVERDRUP
Side 12



WALDEMAR CHRISTOPHER BRØGGER
Side 14

BYSTENE I AULAEN

Aulaen ble oppført til universitetets hundreårsjubileum i 1911. Med den nye festsalen markerte universitetet sin plass innen vitenskap og kultur. Det skulle være en sal «for felles erindring», slik rektor Waldemar Christopher Brøgger uttrykte det.

I 1911 var veggene uten kunst. De var kledd med gul silketapet. Først i 1916 var Edvard Munchs utsmykning på plass. Da var det allerede fem marmorbyster i salen. Den siste av de seks bystene ble satt opp i 1925.

Bystene tilhører Aulaens opprinnelige utsmykning og er plassert på identiske sokler i blankpolert granitt. Dette gir salen et høytidelig preg. Bruk av byster har en lang tradisjon i kunsthistorien. Byster kan tilhøre både en privat og en offentlig sfære. I begge tilfeller er bystens minnefunksjon sentral. Det må derfor være mulig å se hvem bysten avbilder.

Alle bystene i Aulaen er i hvit carraramarmor. Det gir et helhetlig uttrykk selv om de er utført av fem ulike norske billedhuggere. Bystene representerer både heder og minne og hver og en kan forsvare sin plass i universitetets festsal.



Tekst: Ulla Uberg / Foto og design: © UiO / Anders Lien



NIELS TRESCHOW (1751-1833)

Professor i filosofi

INGEBRIGT VIK (1867-1927)

Byste i marmor, 1925



Niels Treschow var universitetets første professor i filosofi, innsatt i januar 1813. Etter kort tid gikk han over til politikk og ble landets første kirke- og undervisningsminister. Fra 1825 var han tilbake ved universitetet som prokansler og foreleser.

Bysten er laget av billedhugger Ingebrigt Vik som tok utgangspunkt i et portrett av Treschow. Vik skrev i et brev til universitetet at han valgte «Den græsk-romerske form» for å gi monumentalitet til busten. Han mente også at formen passet godt til en gammel klassiker som Treschow. Vik ble rammet av sykdom som gjorde det umulig å arbeide med marmoren i flere år. Først i 1925 kunne han overlevere busten som ble det siste store arbeidet han gjorde.



Bysten ble satt opp i Aulaen i 1925. Bestilt av universitetet i 1914 og betalt av Aulafondet.



NICOLAI WERGELAND (1780-1848)

Prest og eidsvollsmann

JO VISDAL (1861-1923)

Byste i marmor, 1912



Bysten er plassert som motstykke til Wedel Jarlsberg på den andre siden av scenen. Som Wedel Jarlsberg, var Wergeland viktig for opprettelsen av universitetet. Med avhandlingen *Mnemosyne* vant han i 1811 pris for beste skrift om nytten av et eget universitet. Bysten er laget av Jo Visdal på bakgrunn av samtidige portretter. Wergeland er fremdeles ung med fyldig hår og bestemte trekk. Han er kledd i datidens mote: knappet frakk, fadermorder med halsbind og kalvekryss. Jo Visdal la vekt på en naturalistisk gjengivelse av modellen i portrettbystene som ble en viktig del av produksjonen hans gjennom hele livet.



Bysten ble satt opp i Aulæen i 1912. Gave fra ekspedisjonssjef Alf Collett og professor Robert Collett, barnebarn av Nicolai Wergeland.



HERMAN WEDEL JARLSBERG (1779-1840)

Greve, statsråd og stattholder

OLAF GLOSIMODT (1821-1901)

Byste i marmor, 1857-58



I mai 2011 skrev historiker Lars Roar Langslet i *Aftenposten*: «Ingen enkeltmann var viktigere for grunnleggelsen av et norsk universitet enn grev Herman Wedel Jarlsberg». Dette var den eneste busten i Aulaen da salen åpnet i 1911. Bysten er laget av Olaf Glosimodt, antagelig i 1858. Den er modellert på bakgrunn av samtidige portretter av greven. Glosimodt hadde bakgrunn som treskjærer slik det var vanlig for mange billedhuggere av hans generasjon. Han ble elev ved Kunstakademiet i København og skolerte seg videre ved studiereiser blant annet til Roma. Etter hvert slo han seg ned i København og gjorde portretter til levevei.



Bysten ble satt opp i Aulaen i 1911. Deponert av Nasjonalgalleriet (nå Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design).



ANTON MARTIN SCHWEIGAARD (1808-1870)

Professor i lovkyndighet

JULIUS MIDDELTHUN (1820-1886)

Byste i marmor, 1870-74



Anton Martin Schweigaard var både professor og politiker med stor autoritet innen sitt fagområde. I samtiden ble han regnet som universitetets fremste professor og dikteren Welhaven kalte ham «Norges bedste søn». Bysten av Schweigaard skiller seg ut blant de andre aulabystene fordi den er den eneste som er naken og uten skuldre. I modelleringen av busten tok Julius Middelthun utgangspunkt i fotografier og Schweigaards dødsmaske, men han skal ikke ha kjent Schweigaard. Ifølge Middelthuns biograf Henning Gran ble det hugget fire eksemplarer av denne busten som er et forarbeid til Middelthuns store bronse-skulptur av Schweigaard på Universitetsplassen.



Bysten ble satt opp i Aulaen i 1913. Gave fra bankadministrator Joh. P. Olsens enke, Marie Olsen, og dennes arvinger.



GEORG SVERDRUP (1770-1850)

Professor i klassiske fag

OLE HENRIKSEN FLADAGER (1832-1871)

Byste i marmor 1860-70



Georg Sverdrup var universitetets første professor i klassiske fag. I tillegg bygget han opp den store boksamlingen til universitetsbiblioteket. Han var bibliotekar i 32 år fram til han gikk av i 1845. Sverdrup spilte også en viktig rolle på Eidsvoll i 1814.

Bysten er laget i 1860-årene. Fladager var en begavet kunstner som startet som treskjærer. Takket være støtte fra gode hjelpere ble han elev ved Kunstakademiet i København. I 1858 dro han til Roma, der han også døde. Klassiske stilidealer preger fremstillingen av Georg Sverdrup. Han er drapert etter antikke forbilder og fremstilt livlig og kraftfull. Bysten passer til Henrik Wergelands ord om Sverdrup at han hadde «..antikformet, zeuslignende Hoved...».



Bysten ble satt opp i Aulaen i 1914. Gave fra gårdbruker Thorvald Sverdrup, barnebarn av Georg Sverdrup.



WALDEMAR CHRISTOPHER BRØGGER (1851-1940)

Professor i mineralogi og geologi

JO VISDAL (1861-1923)

Byste i marmor, 1913



Med universitetsloven av 1905 ble rektorvervet innført. WaldeMAR Christopher Brøgger ble valgt til universitetets første rektor og tiltrådte i 1907. Han har en selvskreven plass i Aulaen. På hans initiativ ble det satt i gang en storstilt innsamling av private midler for å realisere en ny festsal til universitetets hundreårsjubileum i 1911. Drivkraften i arbeidet med Aulaen var blant annet hans tro på at vitenskap og kultur har stor betydning for fremtiden til en liten nasjon som Norge. Det er rektoren Brøgger Jo Visdal har portrettert. Brøgger bærer rektorkjedet som var en gave til universitetet fra Kong Haakon VII i 1907.



Bysten ble satt opp i Aulaen i 1913. Gave ved subskripsjon etter innbydelse av Det akademiske kollegium og Det norske vitenskapsakademiets styre.